CIDAI Centre of Innovation for Data tech and Artificial Intelligence

Presentació de Projecte d'Impacte

"Aplicació de la IA en serveis de mobilitat amb l'AMB"

AMB Àrea Metropolitana de Barcelona

Socis promotors CIDAI

Generalitat de Catalunya · Ajuntament de Barcelona · BSC Barcelona Supercomputing Center Centro Nacional de Supercomputación · CVC Computer Vision Center · eurecat Centre Tecnològic de Catalunya · i2cat · HUAWEI · Microsoft · UPC Universitat Politècnica de Catalunya BarcelonaTech · IDEAI

Entitats membres CIDAI

3cat · ATM Àrea de Barcelona Autoritat del Transport Metropolità · CETAQUA Centro Tecnológico del Agua · AMB Informació · Caixa Enginyers Banca Cooperativa · CRUÏLLA

CIDAI Centre of Innovation for Data tech and Artificial Intelligence

Presenta i modera l'acte

Marco Orellana

Manager de l'Oficina Tècnica

CIDAI

CIDAI Centre of Innovation for Data tech and Artificial Intelligence

Benvinguda

Joan Mas i Albaigès

Director, **CIDAI**

Director Científic Tecnologies Digitals, **Eurecat**

Benvinguda

Arnau Serra Pòrtulas

Coordinador de l'Estratègia d'Intel·ligència Artificial de Catalunya (Catalonia.AI)

Generalitat de Catalunya

CIDAI Centre of Innovation for Data tech and Artificial Intelligence

Benvinguda

Joan Maria Bigas

Director de l'àrea de Mobilitat, Transport i Sostenibilitat

AMB

CIDAI Centre of Innovation for Data tech and Artificial Intelligence

Agenda

11:00 h | Benvinguda institucional

Context de la IA aplicada en serveis de mobilitat

11:15 h | Mirada internacional: aplicacions de la IA en serveis de mobilitat arreu del món

- **Xavier Arrufat,** Chairman AI Working Group de la **UITP**

11:30 h | Mirada local: IA i mobilitat metropolitana

- **Ramon Pruneda**, director tècnic d'**AMB Informació i Serveis**

11.45h | Presentació del projecte AIDA: de l'Anàlisi d'Impacte de la Demanda d'Aerobús cap a aplicacions futures per a la xarxa d'autobusos de l'AMB

- **Guillem Alsina,** cap de Planificació BUS Metropolità de **l'AMB**
- **Vanessa Moreno,** investigadora de la Unitat Applied Artificial Intelligence (AAI) d'**Eurecat**
- **Francisca Rosell,** investigadora de la Unitat Applied Artificial Intelligence (AAI) d'**Eurecat**

12.30h | AIDA ha escalat amb **AI4BUS,** un projecte en què també han col·laborat **AMB Informació i Serveis i Eurecat**, que amplia l'ús d'aquestes tècniques de predicció i optimització de demanda i flota a tota la xarxa d'autobusos de l'AMB.

- **Javier Fernández,** Data Science d'**AMB Informació i Serveis**
- **Julià Vicens,** cap de Ciències Socials Computacionals d'**Eurecat**

13:00h | Torn obert de preguntes
13:15 h | Fi de l'acte

CIDAI Centre of Innovation for Data tech and Artificial Intelligence

Context de la IA aplicada en serveis de mobilitat

Mirada internacional: aplicacions de la IA en serveis de mobilitat arreu del món

Xavier Arrufat

Co-founder & CEO, **AWAAIT**

Chair, AI Working Group | Vice-Chair, IT&I Committee

UITP

UITP at a glance

We are the only worldwide network to bring together all public transport stakeholders and all sustainable transport modes.

OUR MISSIONS: Every day we make difference for our membres and for the wider sustainable transport community.

ADVOCACY & OUTREACH

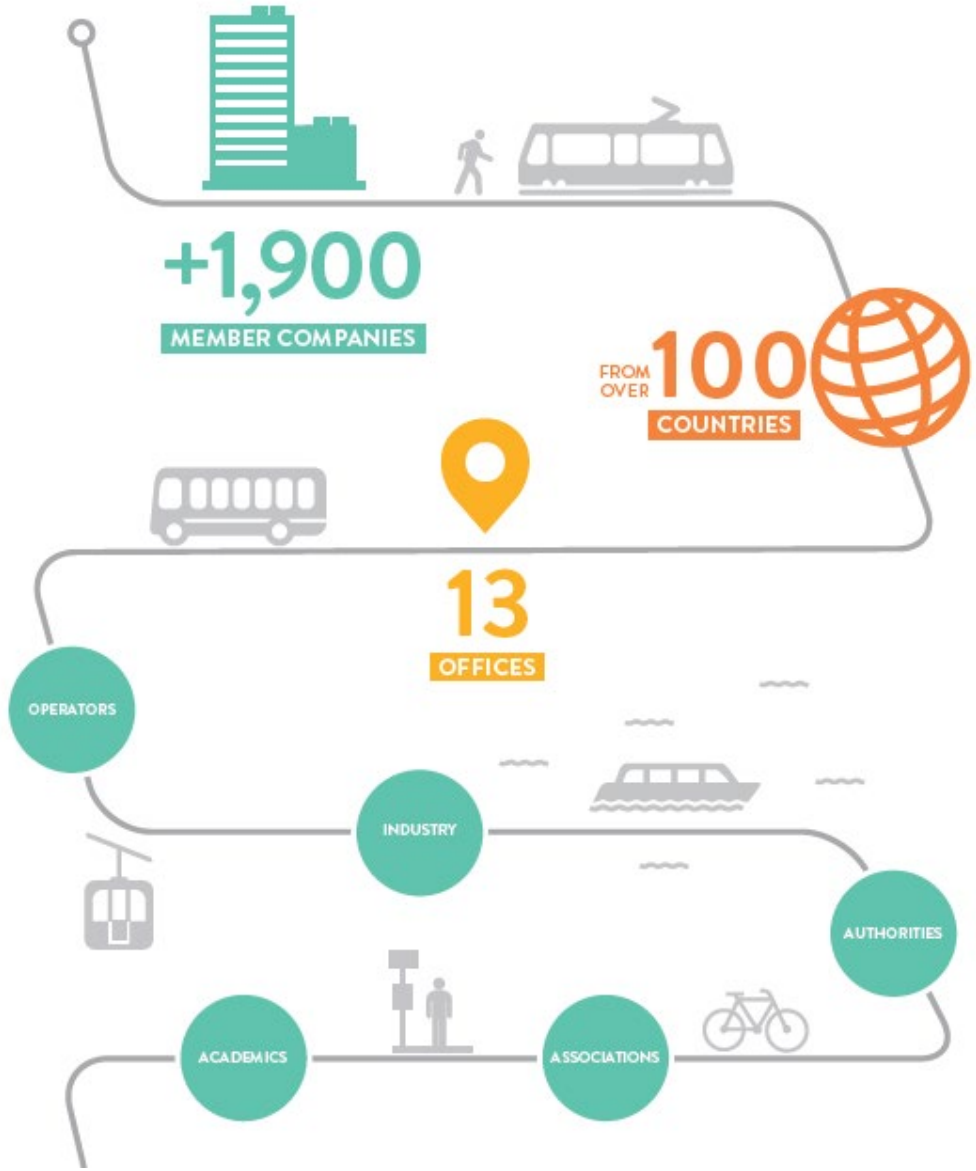
We engage with decision-makers, International organisations, key stakeholders

KNOWLEDGE

We generate cutting-edge knowledge and expertise.

NETWORK & BUSINESS

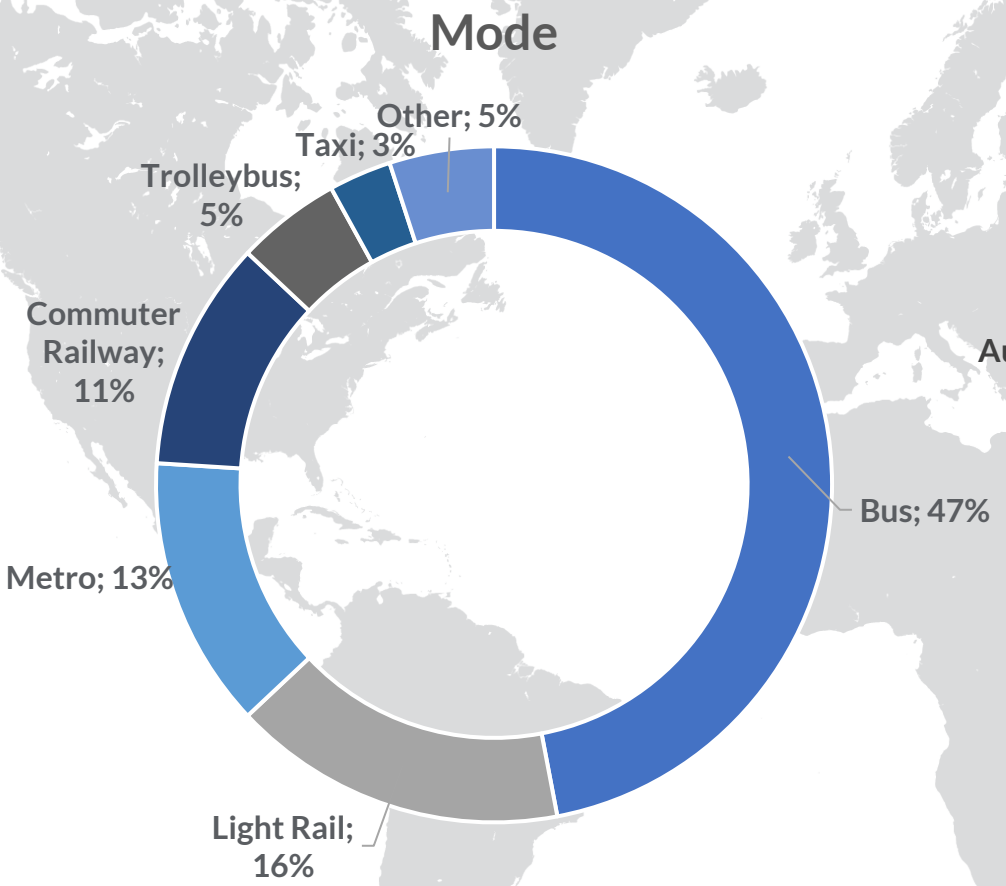
We bring people together Exchange ideas, share best practice and forge partnerships.

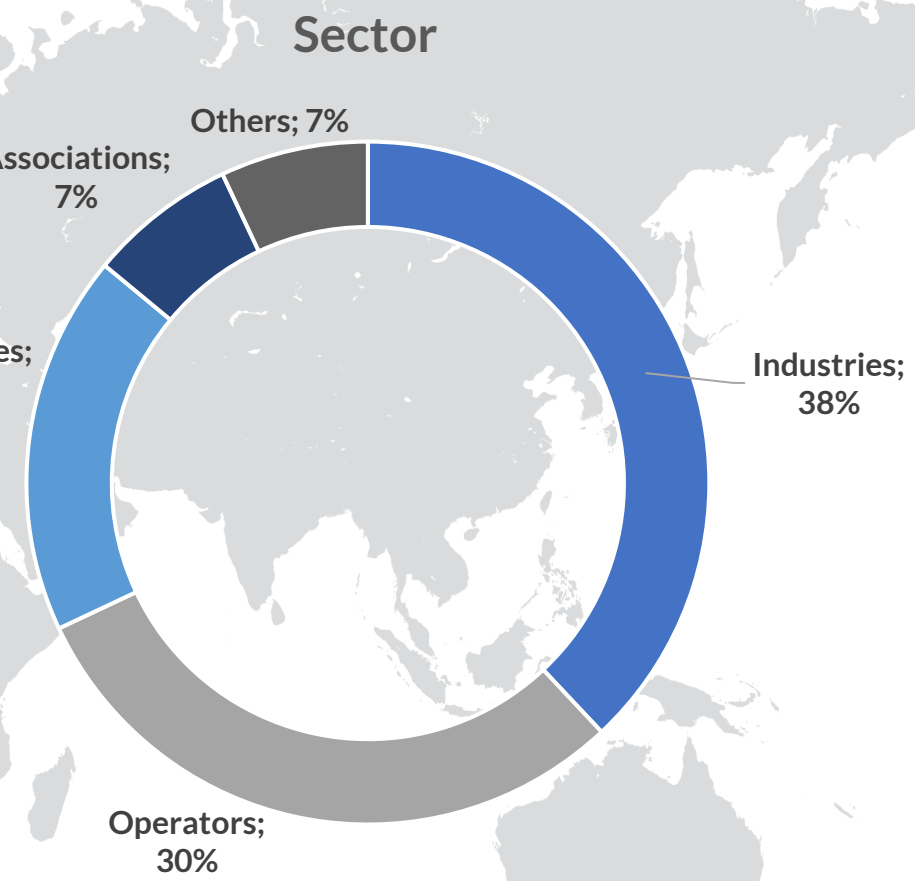

Where are our members?

Where are our members

Estat de l'Art internacional de la IA aplicada al Transport Públic

AI-Workgroup

Monthly Meetings: Wed at 4:00pm-4:50pm CET

- **Founding Date:** 27th November 2023
- **Total Members:** 77
- **Average Attendance:** 26 participants
- **Next Meeting:** September 10th @ 4pm CEST

UITP Knowledge Brief
Artificial Intelligence in Public Transport

Publication Date: March 25, 2025

- https://www.uitp.org/publications/ai-public-transport/
- https://cms.uitp.org/wp/wp-content/uploads/2025/03/20250325_Artificial-Intelligence-in-Public-Transport.pdf

Main Chapters

1. **Introduction**
2. **Context (The Hype and Reality)**
3. **17 Use Cases**
   - Large Language Models (LLM)
   - Video Analytics
   - Predictive Modelling
4. **Regulatory Landscape**
5. **Keys of Success for AI Project**
6. **Energy Usage and Model Sizes**
7. **Conclusions and Next Steps**

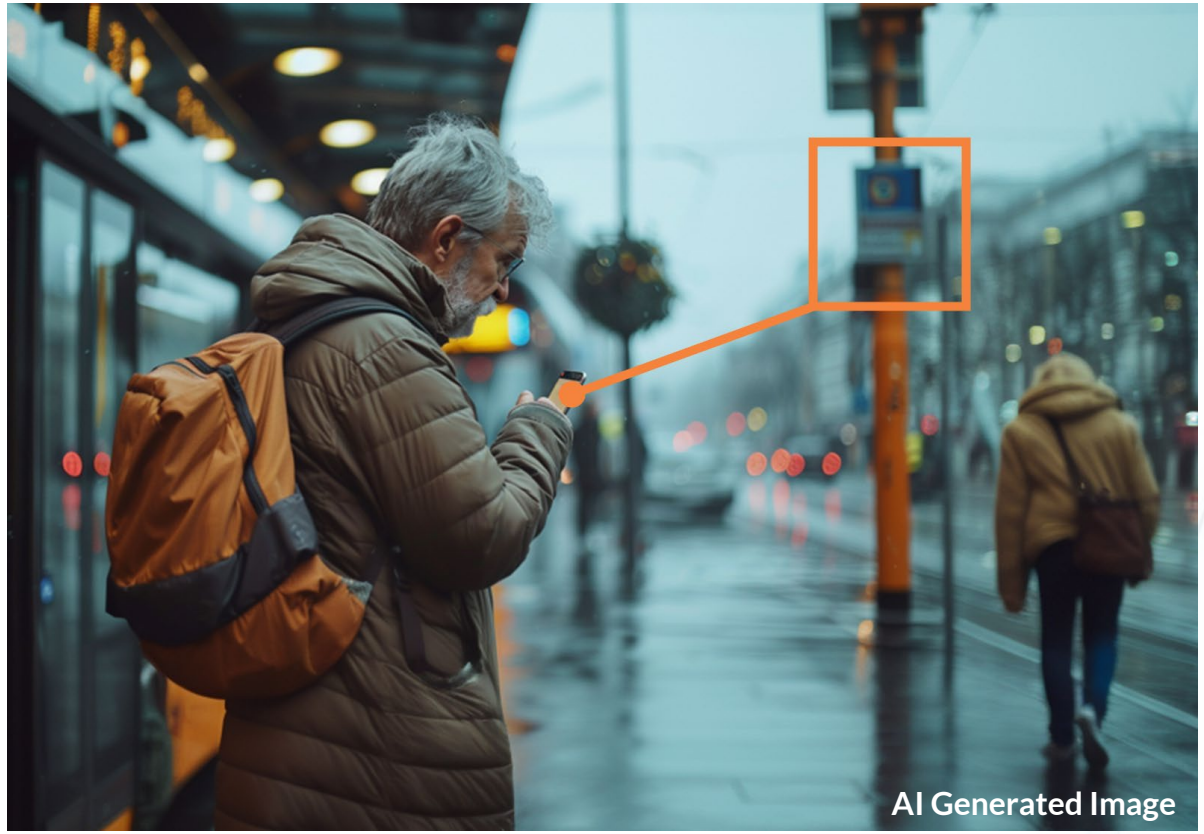
AI Use Cases in Public Transport

Digital Sign Language Avatars

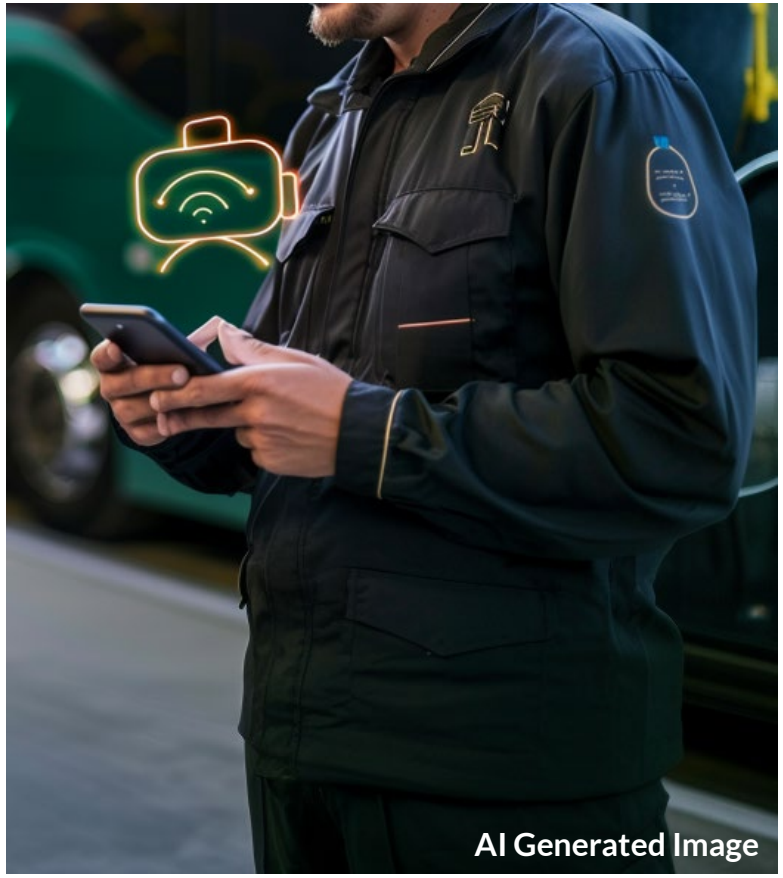
- **SiLViA: AI-powered digital concierge** for sign language translation co-developed by SBS Transit
- **Real-time speech & text conversion** using advanced speech recognition
- **Pilot at Chinatown Station (Singapore)** with plans for MRT & bus expansion
- **Other Similar Cases:** Belgrade central railway station, and the Port Authority of New York and New Jersey.

Bus stop guidance for visually impaired users

- **Schepens Institute launched an AI-driven app** to assist visually impaired users in finding bus stops
- **Uses smartphone cameras and an autonomous system** trained on a small set of bus stop images
- **Eliminates reliance on external human assistance**, improving scalability and accessibility

"IT Aimee": AI Chatbot for Staff

AI Generated Image

- **AC Transit "IT Aimee"**: AI-powered chatbot for frontline staff IT support
- **24/7 availability**, ensuring IT support aligns with operator schedules, especially during night shifts
- **Allows direct request submissions** without relying on voicemails or supervisors
- **Provides real-time troubleshooting** using Boss Desk Knowledge Articles and documentation
- **Expanding capabilities** to automate service desk tasks, password resets, and HR queries

T-Metropolitana Chatbot for Customer Support

- **AMB Informació's AI Chatbot** to support the transition from 500,000 magnetic-stripe tickets to T-Metropolitana contactless cards in just 10 months.
- **Built on OpenAI + Retrieval-Augmented Generation (RAG).** Uses semantic search on **internal documents** (FAQs, manuals, website).
- **Performance**:
  - Handling an average of 3,000 queries per month
  - 80% of responses rated "complete & correct"
  - Monthly reports suggest FAQ improvements
- **Streamlines 24/7 customer support**, reduces waiting times and cuts operational costs.

AI is no longer just a tool for efficiency — it has the power to make the world more inclusive and accessible, helping bridge the digital divide

CIDAI Centre of Innovation for Data tech and Artificial Intelligence

Context de la IA aplicada en serveis de mobilitat

Mirada local: IA i mobilitat metropolitana

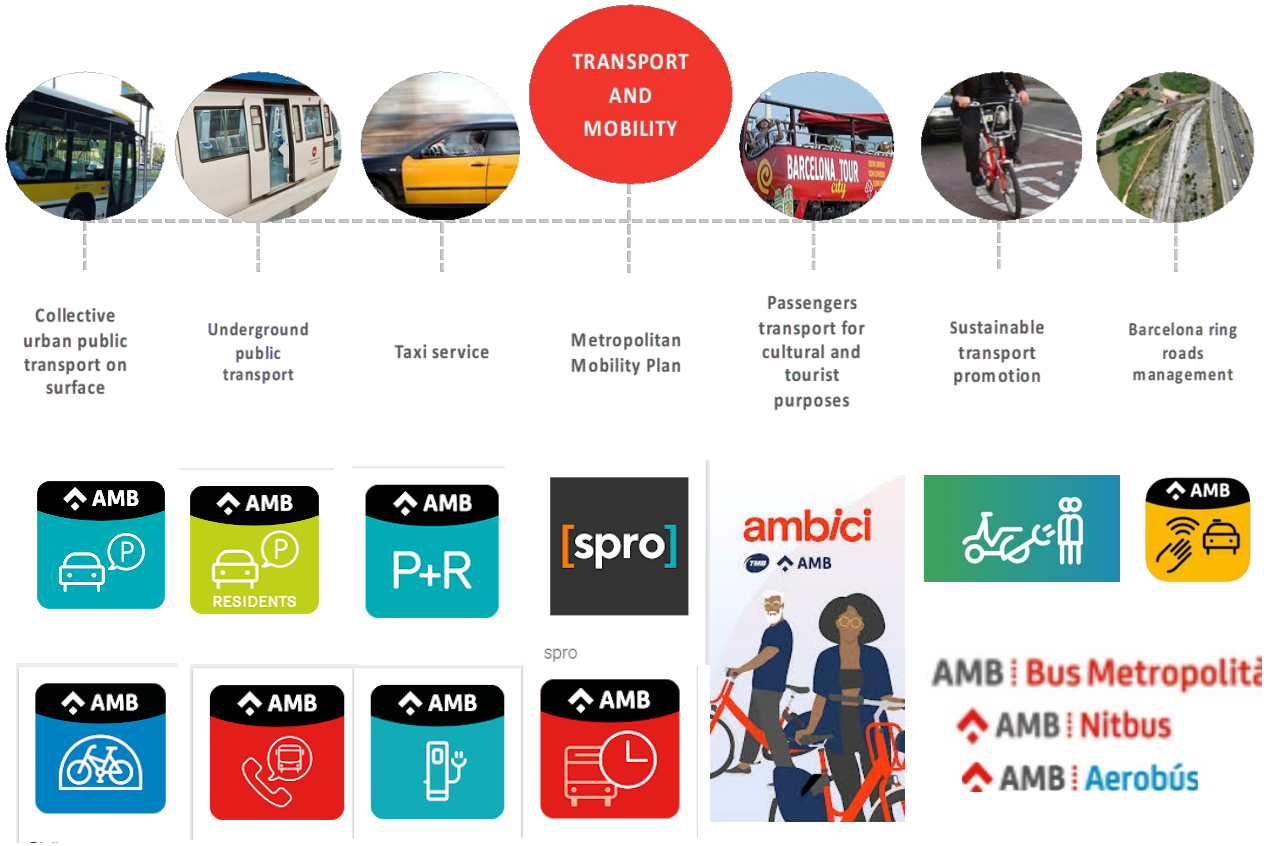

Ramon Pruneda

Director Tècnic

AMB Informació i Serveis

AMB Informació i Serveis

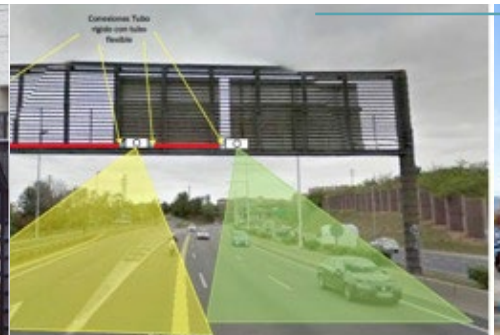

Most representative data volumes managed by AMB

Processing and Handling of Social Enviromental PT Titles	Beneficiaries Handled Calls Processes	410,000 per year 300,000 per year 211,000 per year
Metropolitan BUS service	Expeditions Service Disruptions OpenData Requests	6,000 per year 5.000 per year 20,000 per day
Metropolitan Platform for Low Emission Zones	License Plates Processed Accesses Requests	240,000 per day 181,00 since 2020 6,280 per month
Fast Charging EV Network	Charges	8,700 in total 1,900 per month
Park and Ride	Operations Active users	1,260,000 per year 30,000 per month
Metropolitan Parking Platform	Operations Active users	459,000 per year 97,000 per month
Freight Distribution Parking Platform	Operations Active users	459,000 per year 97,000 per month
BiciBox	Registered parking Active users	2,100 per day 17,700 per month

PLATAFORMA TECNOLOGICA

OFICINA TÈCNICA DE DADES

PLA ESTRATÈGIC

FORMACIÓ

EINES

LEARNING BY DOING

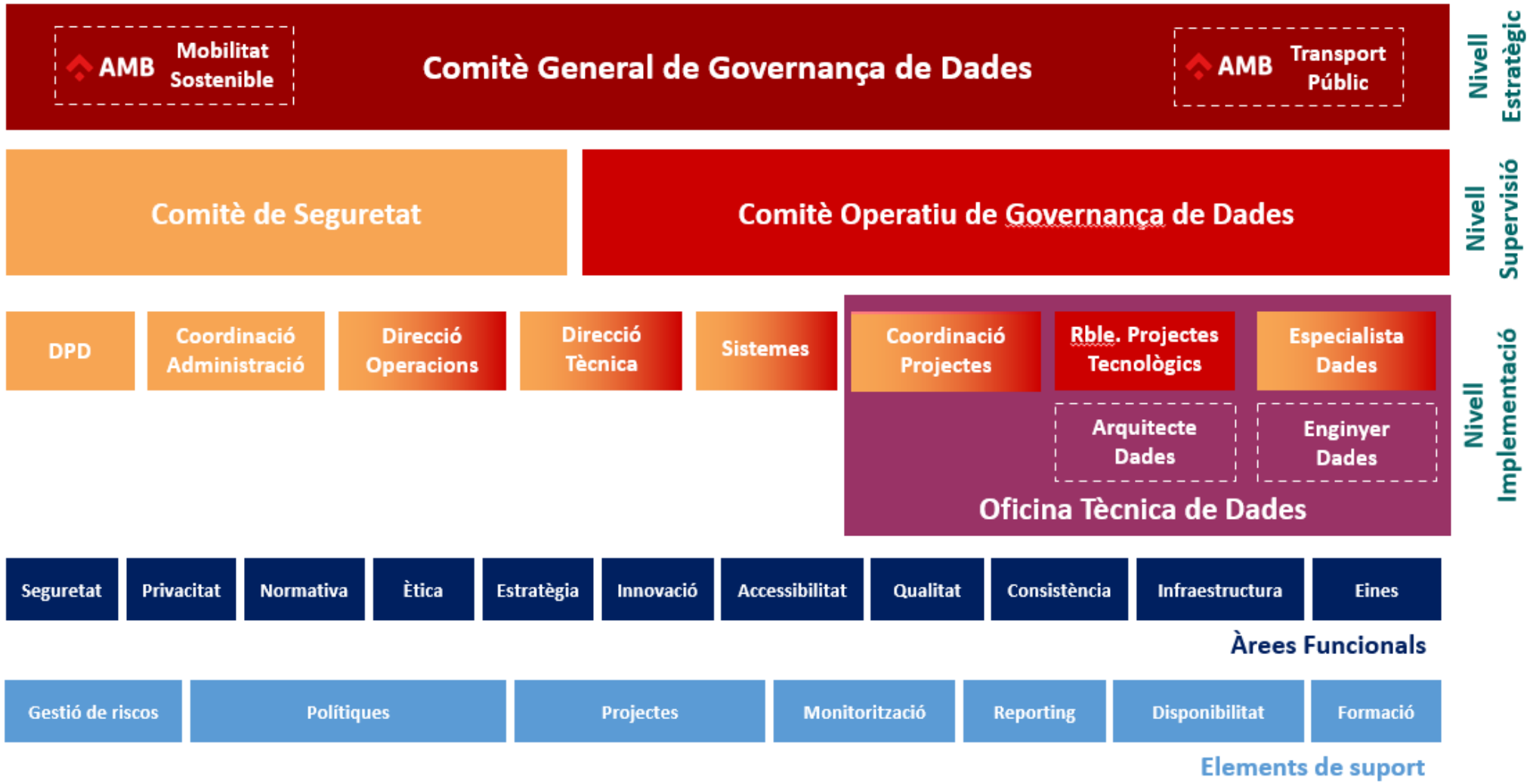
PARTICIPACIÓ (AMB LOVE IA)

CATÀLEG DE DADES (i METADADA associada)

- Quines dades existeixen
- Què representen
- A quina àrea de negoci pertanyen
- D'on provenen
- On s'emmagatzemen
- Qui hi té accés
- Per a què serveixen
- Com s'utilitzen
- Quines transformacions experimenten
- Quin format i estructura tenen
- Quan es van crear
- Com i amb quina freqüència s'actualitzen
- Quines normes de qualitat se'ls apliquen
- Quins estàndards de seguretat i privacitat s'hi apliquen
- Qui és el responsable

Inventari i Govern de Dades

GOVERN DE DADES

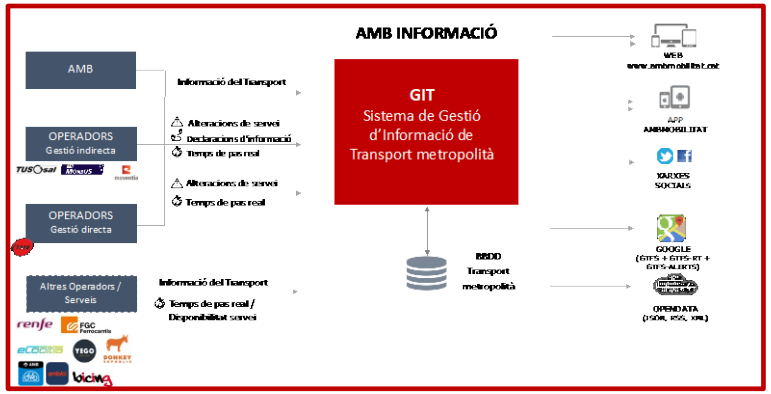

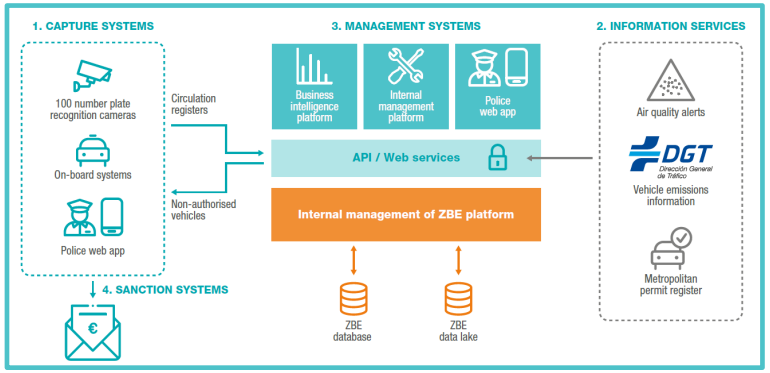

CIDAI Centre of Innovation for Data tech and Artificial Intelligence

Plataforma Tecnològica

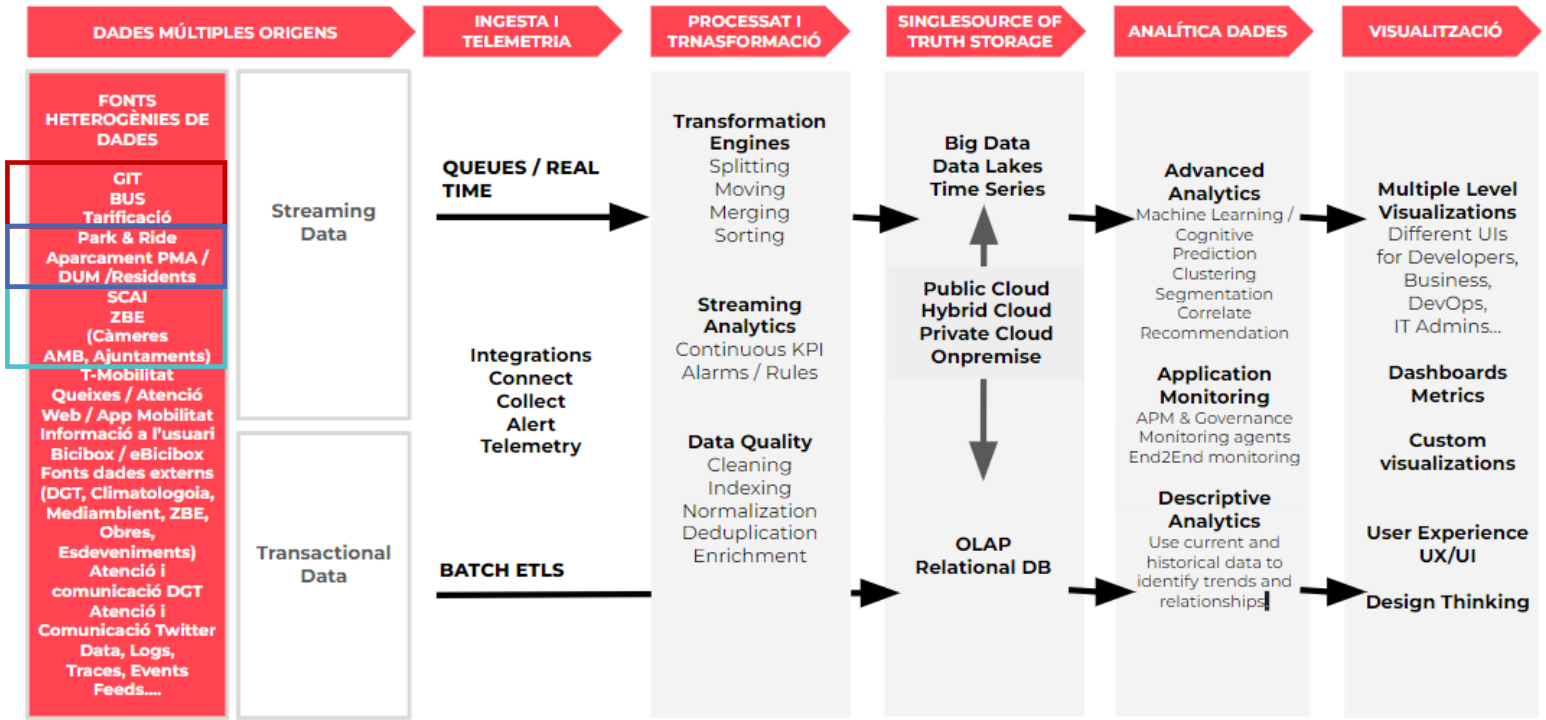

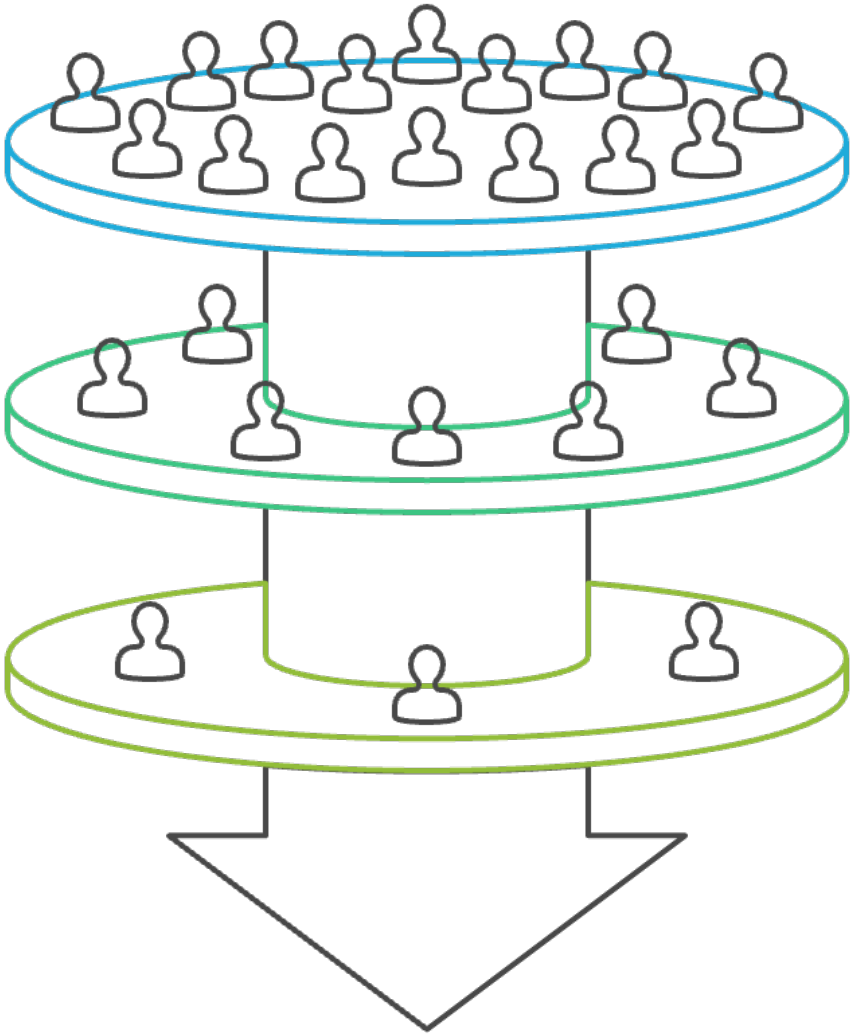

Framework per a AMB per la ingesta, tractament i visualització de múltiples fonts de dades

...ESPAI DE DADES (DATA SPACE)... M3 Mobilitat Multimodal Metropolitana

Aplicació de la IA als serveis de Mobilitat de l'AMB

MILLORA DELS SERVEIS PÚBLICS

- Millora de la informació al ciutadà
- Simplificació dels tràmits
- Optimització de la prestació de serveis

ML vs GenAI

Made with Napkin

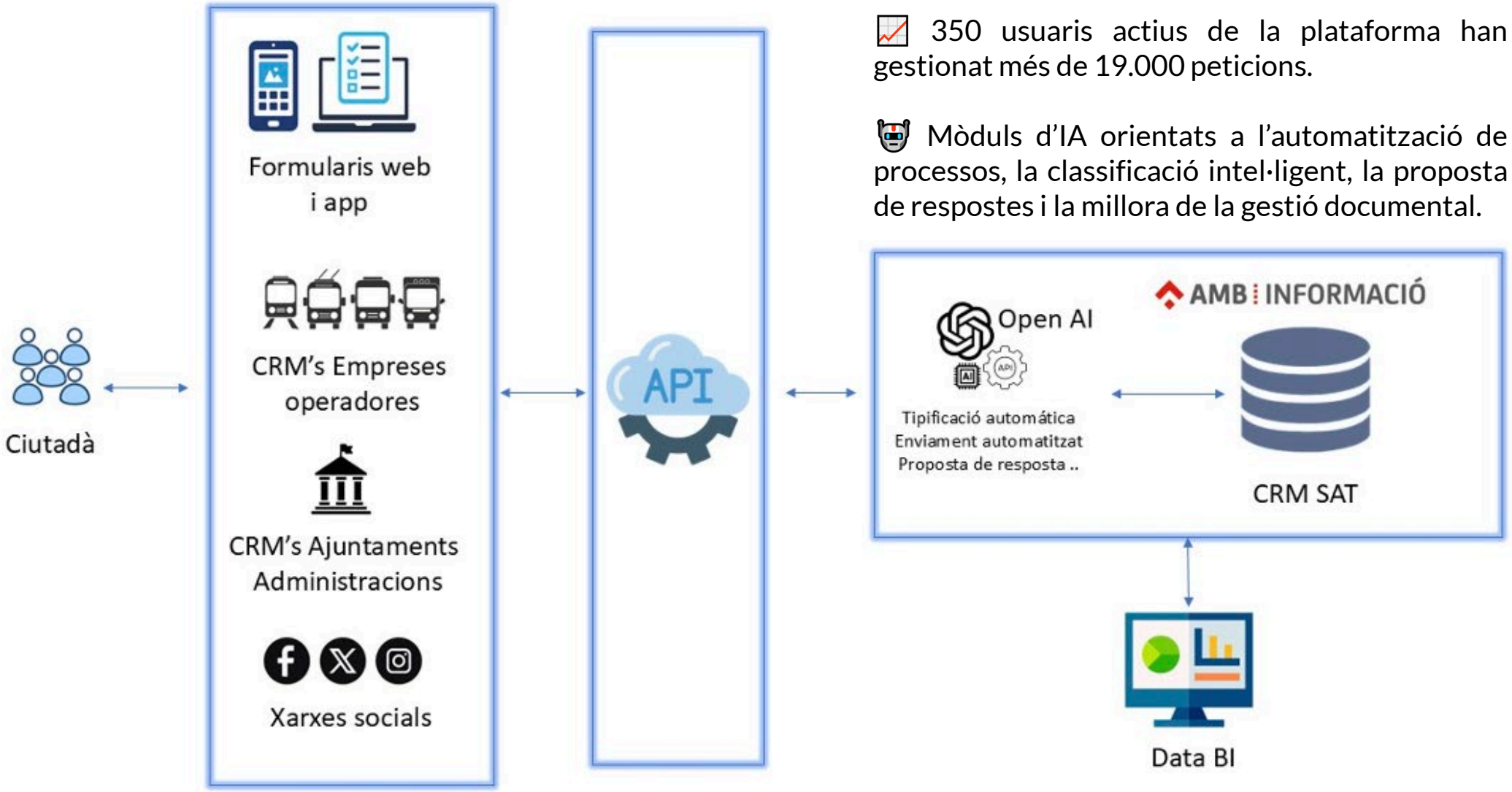
CIDAI Centre of Innovation for Data tech and Artificial Intelligence

My Ai Corporation

Xatbot Atenció Ciutadana T-metropolitana

CIDAI Centre of Innovation for Data tech and Artificial Intelligence

Introducció IA a l'eina d'Atenció Ciutadana Digital

📈 350 usuaris actius de la plataforma han gestionat més de 19.000 peticions.

🤖 Mòduls d'IA orientats a l'automatització de processos, la classificació intel·ligent, la proposta de respostes i la millora de la gestió documental.

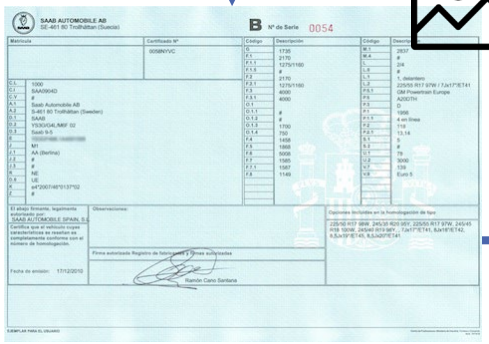
Automatització Tràmits Públics (Registre ZBE)

ZBE Website Form

ZBE Registre Backend

JSON

Jpg, pdf, png ...

Data Extraction System

Google Vision

Extracció dades

PRESIDIO

Anonimització

Open AI

Estructuració

PREDICCIÓ I OPTIMITZACIÓ Serveis BUS

- Creació Equip de treball en AI
- Identificació de Projectes Pilot
- Recopilació i anàlisis de Dades
- Implementació Proves de Concepte
- Mesurar i Avaluar
- Escalabilitat

CIDAI Centre of Innovation for Data tech and Artificial Intelligence

AMB INFORMACIÓ

Gràcies per la vostra atenció

CIDAI Centre of Innovation for Data tech and Artificial Intelligence

Presentació del projecte AIDA: de l'Anàlisi d'Impacte de la demanda d'Aerobús cap a aplicacions futures per a la xarxa d'autobusos de l'AMB

Guillem Alsina

Cap del servei de Planificació del transport públic

AMB

CIDAI Centre of Innovation for Data tech and Artificial Intelligence

Servei Aerobús

2
línies

33 km
longitud de la xarxa

33
vehicles
100 % adaptats

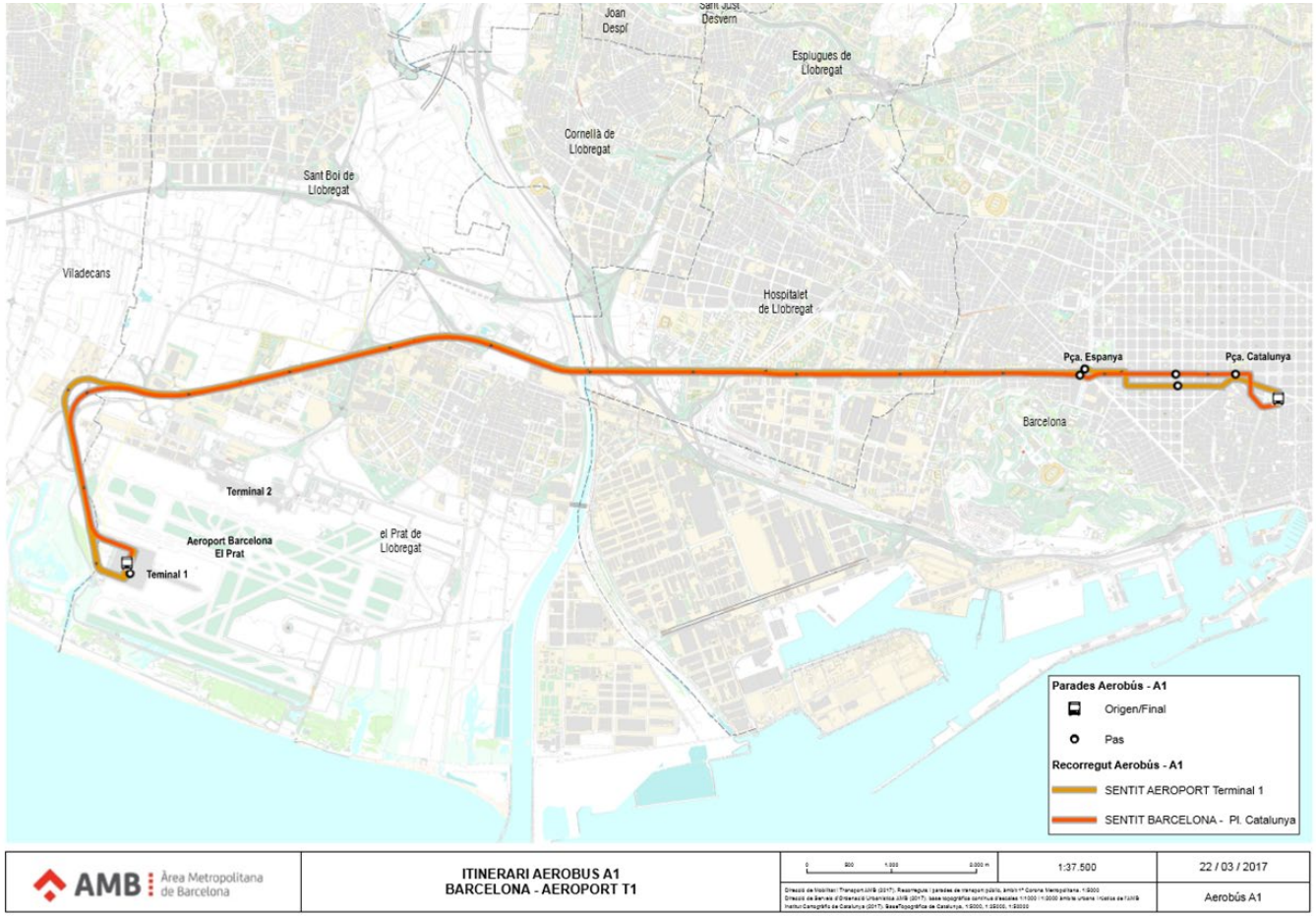
5,7 M
passatgers

Servei d'altes prestacions

- Servei directe: temps de trajecte 25-30 min.
- Comoditat. Espai per a l'equipatge.
- Informació a bord.
- Tarifa diferenciada.

- Nou contracte des de juliol 2021.
- Servei 24/7 ininterromput.

Innovacions tecnològiques

- Carregadors USB.
- 2 monitors LED a bord.
- Wifi gratuït.
- Vídeo-vigilància a bord: 4 càmeres.
- Sistema d'ajuda a la conducció amb càmeres i sensors al voltant del vehicle.
- Comptadors automàtics pujades-baixades.
- Canals de venda: web, app, màquines autovenda, a bord.
- Tap and go: pagament amb Visa i NFC.

CIDAI Centre of Innovation for Data tech and Artificial Intelligence

Presentació del projecte AIDA: de l'Anàlisi d'Impacte de la demanda d'Aerobús cap a aplicacions futures per a la xarxa d'autobusos de l'AMB

Vanessa Moreno

Investigadora de la Unitat Applied Artificial Intelligence (AAI)

Eurecat

- El projecte en el seu context
- Anàlisi de dades
- Què ens diuen les dades?
- El model de predicció de la demanda

Objectiu projecte

Prova de concepte per validar la solució tecnològica proposada:

- ✓ Analitzar **l'impacte que factors externs** poden tenir en la **demanda** dels serveis
- ✓ Desenvolupar un model combinat **predicció de la demanda** – **optimització de la flota** d'autobusos per ajustar el servei a curt-mig termini

Les diferents etapes

Fase 1
Preparació de les dades

→

Fase 2
Anàlisi de les dades

→

Fase 3
Creació del model de predicció

→

Fase 4
Creació del model d'optimització

Recopilació de les dades

Integració de fonts de les dades: internes i externes

Dades Utilitzades

Dades pròpies

- Històric d'**expedicions** de l'Aerobús
- Històric d'**ús** de l'Aerobús
- **Horari i freqüència** de pas de l'Aerobús
- **Característiques** dels autobusos que operen l'Aerobús
- Estudi de **cues** a les parades de l'Aerobús

Dades externes complementàries

- **Estacionalitat** temporal (dies festius i períodes vacacionals)
- Històric d'arribades i sortides de **vols** a l'aeroport
- Calendaris de **grans esdeveniments** a la província de Barcelona
- Horari d'operació del **metro** de Barcelona
- **Dades meteorològiques**

Recopilació de les dades

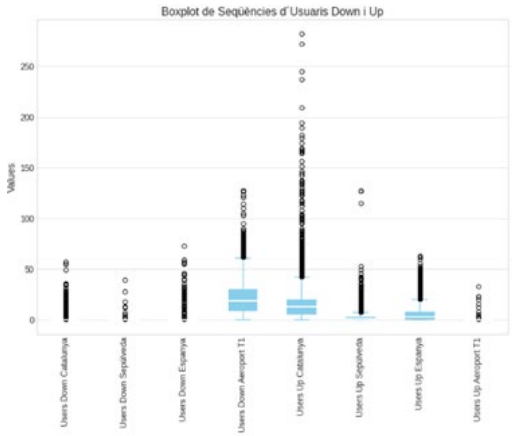
Preparació de les dades

Gestió de nuls i ceros

	Camps departure/ arrival	Camp usersup i usersdown
A1IDA	17,20%	24,43%
A1VUELTA	14,62%	22,38%
A2IDA	20,90%	26,21%
A2VUELTA	18,74%	24,49%

- Viatges que realment no s'han realitzat
- Viatges fets on no s'efectua alguna parada
- Viatges no assignats

Gestió de valors atípics

- Viatgers que baixen a mig trajecte d'anada o pugen a mig trajecte tornada.
- Valors molt superiors a la capacitat màxima (capacitat de seients).

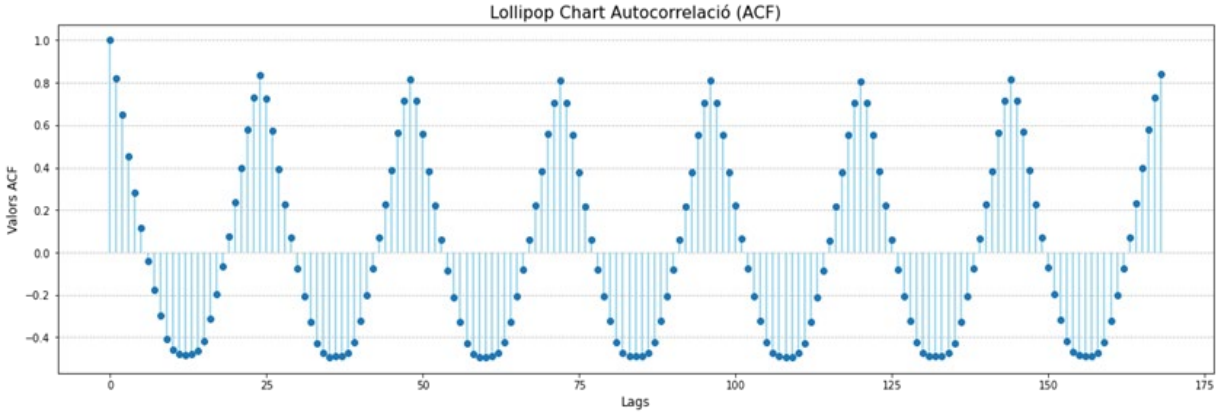
Creació de variables sintètiques

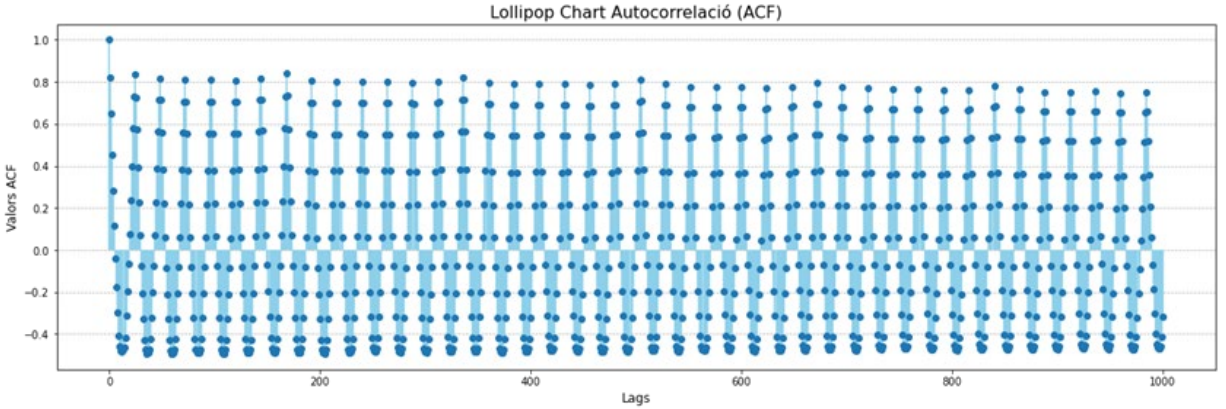
- Is_wknd
- Is_first_fortnight
- Day_of_week
- Week_of_year
- Day_of_month
- Holiday
- Bank_holiday
- Year
- Rain (no/moderada/
- forta/molt forta/torrencial)
- Inici_esdeveniment
- fi_esdeveniments
- Esdeveniments
- Metro (si/no)

Anàlisis de dades

Dades analitzades

- Volum de passatgers que pugen/baixen a cada parada
- Distribució horària de les expedicions reals
- Percentatge d'ocupació dels autobusos
- Variació de la demanda segons dia de la setmana, festius o esdeveniments especials
- Temps mitjà de trajecte segons franja horària
- Distribució de cues per pujar i per comprar bitllets
- Autocorrelació de les dades

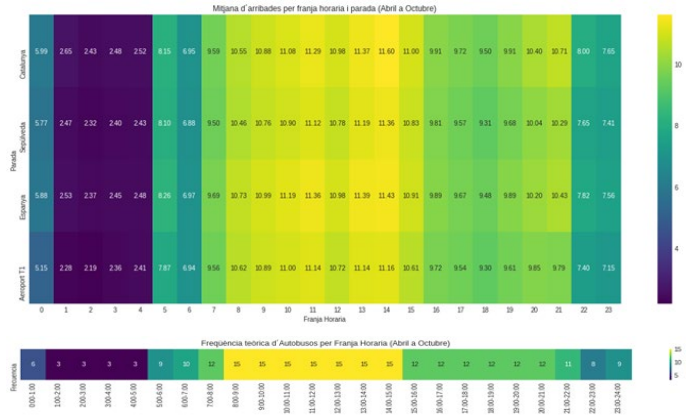

CIDAI Centre of Innovation for Data tech and Artificial Intelligence

Què ens diuen les dades?

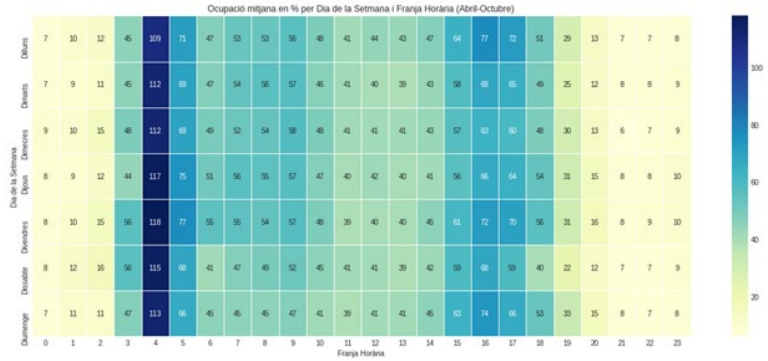
Troballes en les dades

Serveis per franja horària i temporada

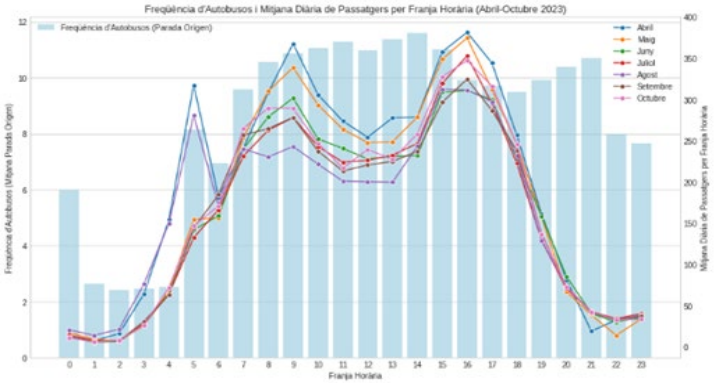

- Serveis reals inferiors als teòrics (valors faltants)

Ocupació mitjana i sobre ocupació

- A1IDA - Franja de les 4h amb ocupacions mitjanes superiors al 100%
- A1VUELTA - Franja conflictiva de 00 a 1h de la matinada
- A2IDA - Franja de les 7h amb pic d'ocupació (més ocupat que A1 en general)
- A2VUELTA - Franges de 9 a 11h amb ocupacions al voltant del 80%

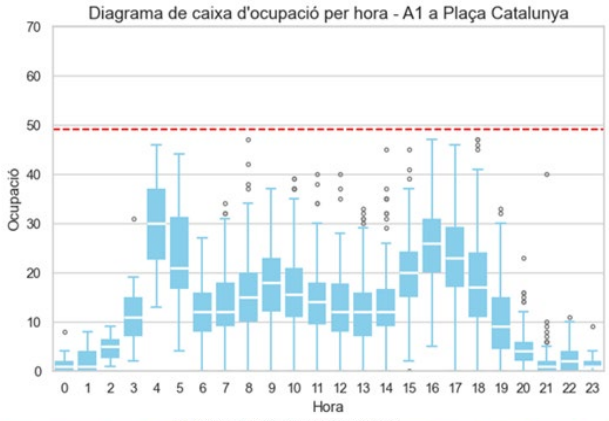
Distribució de passatgers i freqüència d'autobusos

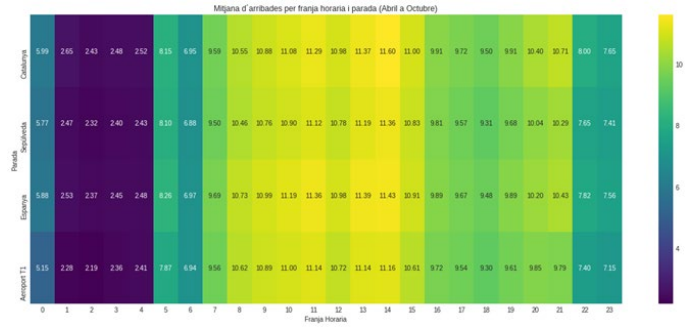

Informació dels mostrejos

Troballes mostrejos

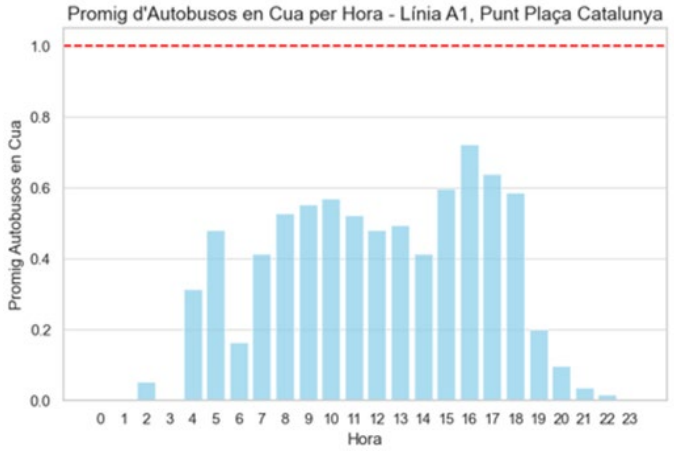
Ocupació als punts de control

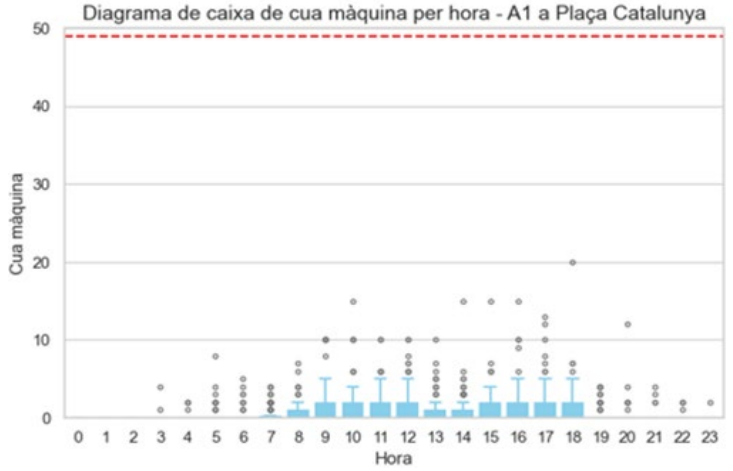

- Bona qualitat de les dades automàtiques

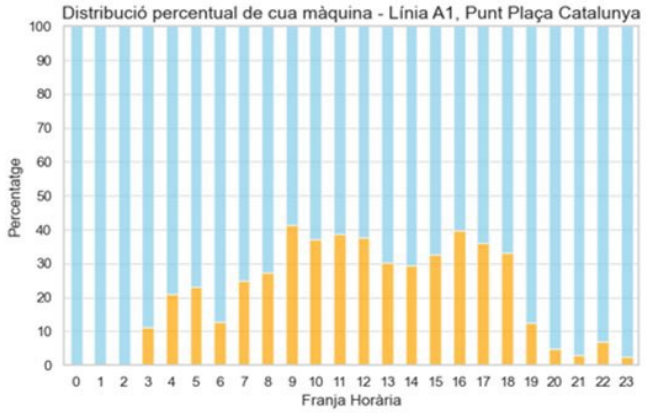
Distribució de cues a parades

- Aeroport T1 amb 3 franges (00, 11 i 12h) amb cues superiors a 1 servei i per ocupació màxima

Distribució de cues a màquines de venda

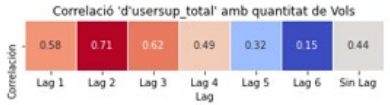
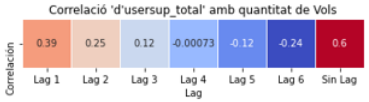
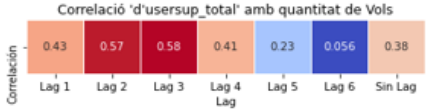
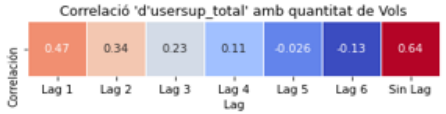

CIDAI Centre of Innovation for Data tech and Artificial Intelligence

El model de predicció de la demanda

Selecció de variables

Contrasts d'hipòtesi per fer selecció de variables (molt important pels models lineals)

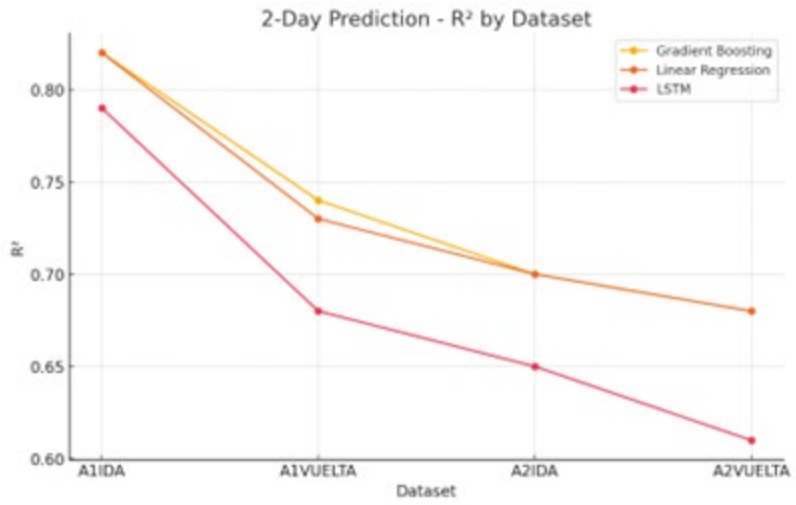
	A1IDA	A1VUELTA	A2IDA	A2VUELTA
SI	– Quantitat d'esdeveniments Aforament Vols Cap de setmana Dia de la setmana Mes Autocorrelació	– Quantitat d'esdeveniments Aforament Vols Cap de setmana Dia de la setmana Mes Autocorrelació	– Quantitat d'esdeveniments Aforament Vols Cap de setmana Dia de la setmana Mes Autocorrelació	– Quantitat d'esdeveniments Aforament Vols Cap de setmana Dia de la setmana Mes Autocorrelació
NO	– Pluja Festius Metro	– Pluja Festius Metro	– Pluja Festius Metro	– Pluja Festius Metro

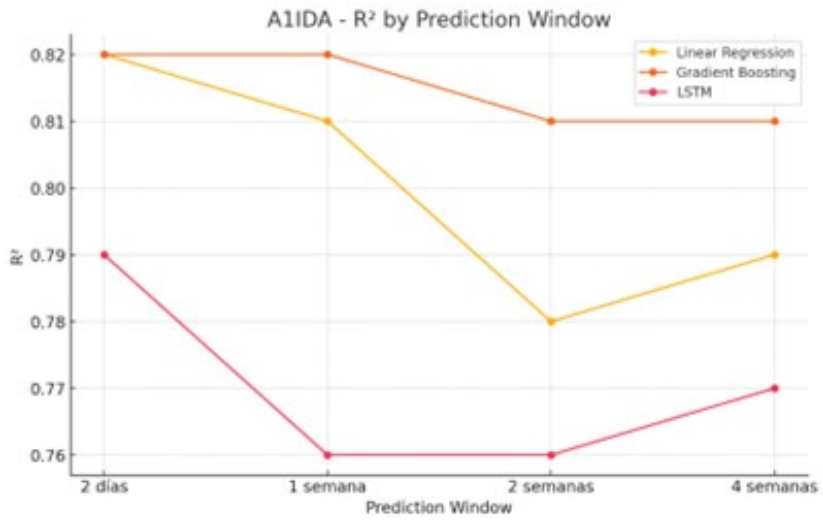
CIDAI Centre of Innovation for Data tech and Artificial Intelligence

El model de predicció de la demanda

Creació de models de predicció

	Models lineals	Arbres de decisió	Xarxes neuronals
Tipus de model	Regressió lineal Lasso Ridge Elasticnet	Decision Tree Regressor Random Forest Regressor Gradient Boosting Regressor SVM	RNN LSTM GRU

Model òptim = Gradient Boosting Regressor

CIDAI Centre of Innovation for Data tech and Artificial Intelligence

Presentació del projecte AIDA: de l'Anàlisi d'Impacte de la demanda d'Aerobús cap a aplicacions futures per a la xarxa d'autobusos de l'AMB

Francisca Rosell

Investigadora de la Unitat Applied Artificial Intelligence (AAI)

Eurecat

- El model d’optimització de la flota d’autobusos
- El cas d’ús
- Resultats
- Conclusions

Objectiu projecte

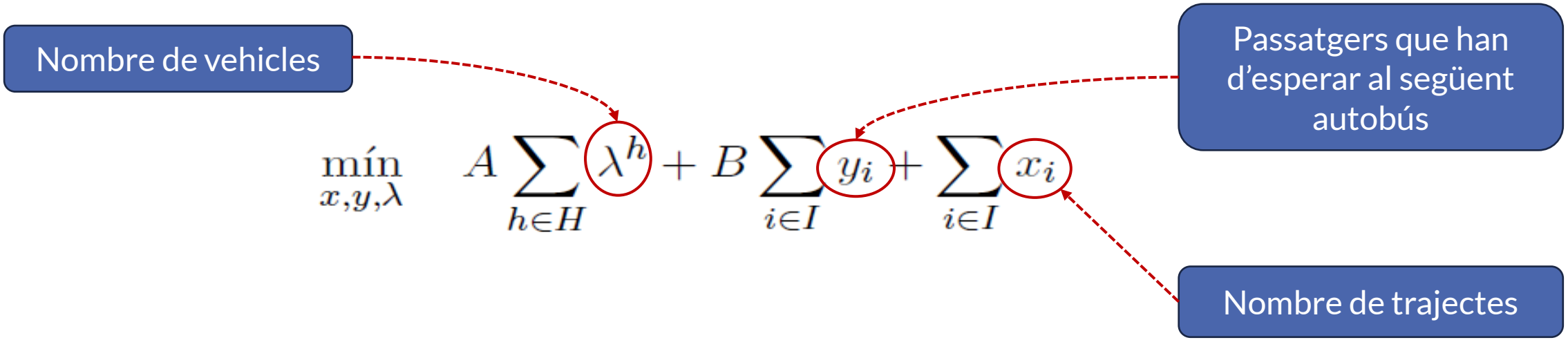
Prova de concepte per validar la solució tecnològica proposada:

- ✓ Analitzar **l'impacte que factors externs** poden tenir en la **demanda** dels serveis
- ➢ Desenvolupar un model combinat **predicció de la demanda** – **optimització de la flota** d'autobusos per ajustar el servei a curt-mig termini

El model d'optimització

Formulació del model d'optimització lineal per estimar la flota d'autobusos:

- Minimitzar el **nombre de vehicles necessaris** per cobrir la **demanda**, minimitzant alhora el **nombre de passatgers** que es queden **sense el servei desitjat**
- Garantint que la flota cobrirà tota la demanda del període per tots els serveis
- Mantenint la simetria en els serveis anada-tornada
- Respectant **si cal la freqüència** establerta

Línies A1-A2 connecten el centre de Barcelona i l'aeroport

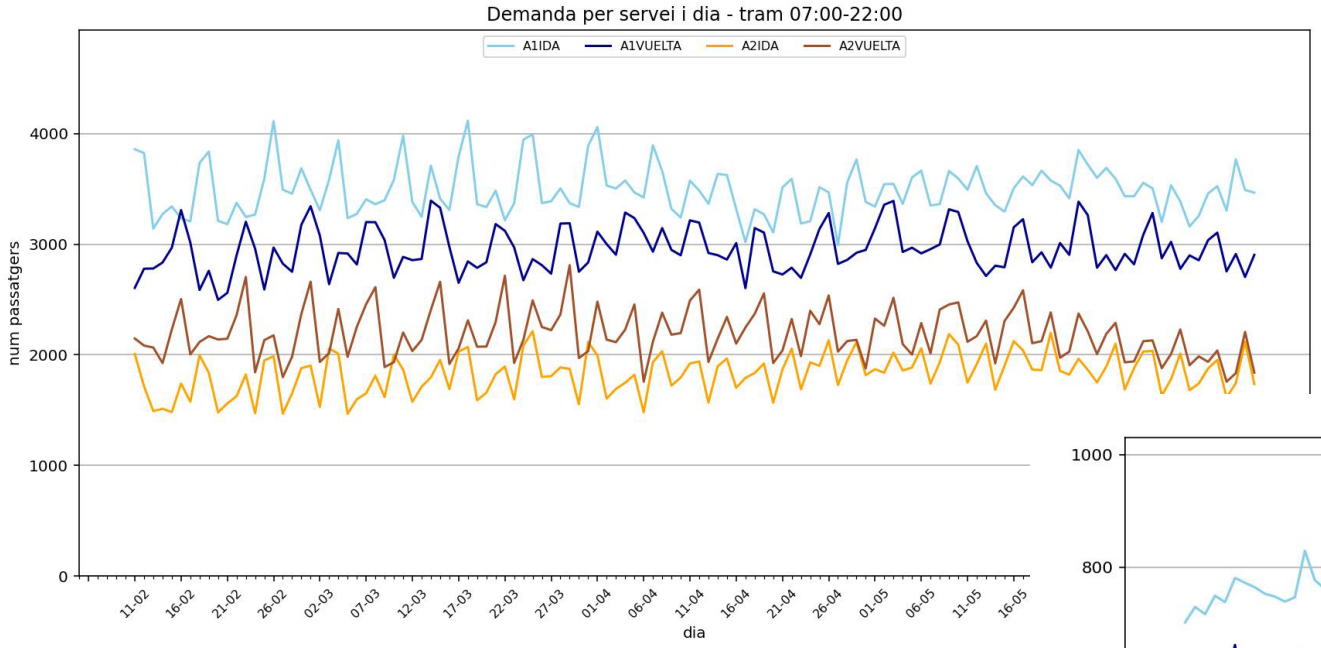
- **Predicció** de la **demanda** període **11-02-2024/11-06-2024** ← del model de predicció de la demanda
- Estimació del **temps de viatge** ← del model de predicció de la demanda
- **Temps estimats d'espera** a les parades origen de cada servei ← dades mostrals, AMB
- **Trams horaris** diaris analitzats: 0:00-5:00, 5:00-7:00, 7:00-22:00, 22:00-0:00
- **Capacitat** mitjana dels vehicles: **50** passatgers
- **Màxim 9 passatgers/hora sense servir**

} proporcionat per AMB

La demanda de passatgers

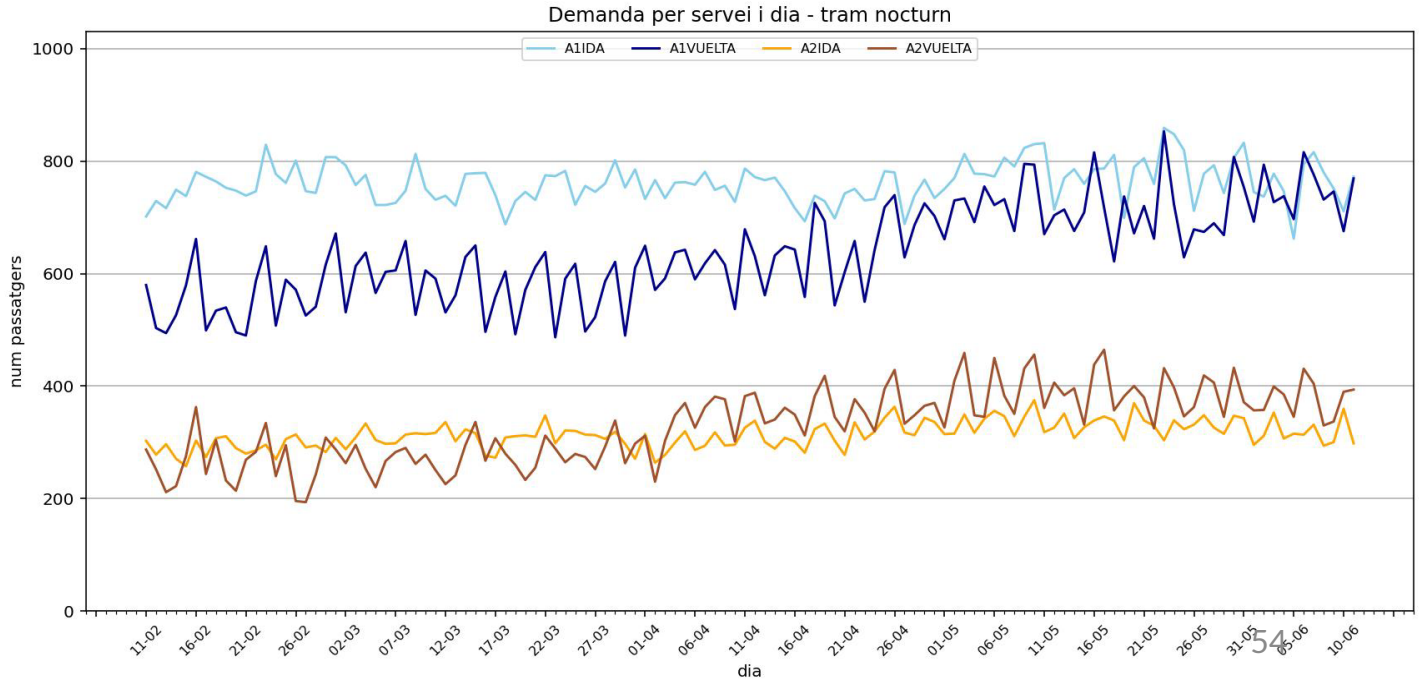
Dades de la demanda: de l'11-02-24 a l'11-06-24

Període correspon a les dues temporades

Tram diurn – patrons demanda estable

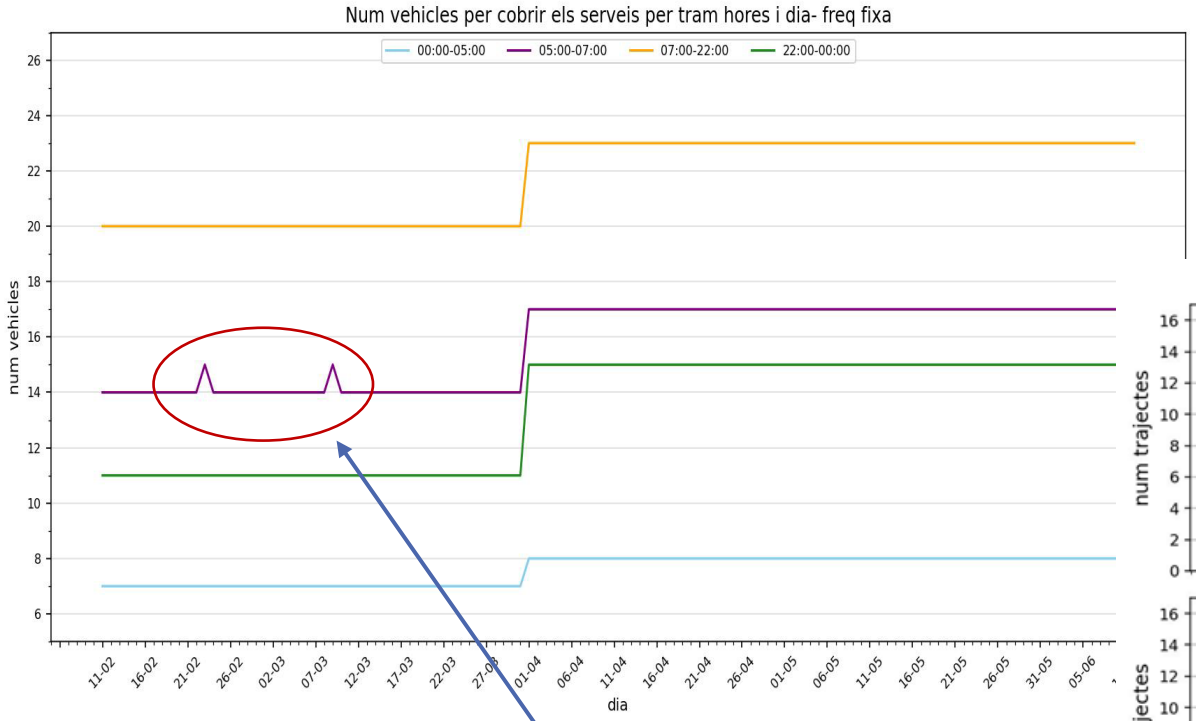
Tram nocturn – patrons temp. alta/baixa

CIDAI Centre of Innovation for Data tech and Artificial Intelligence

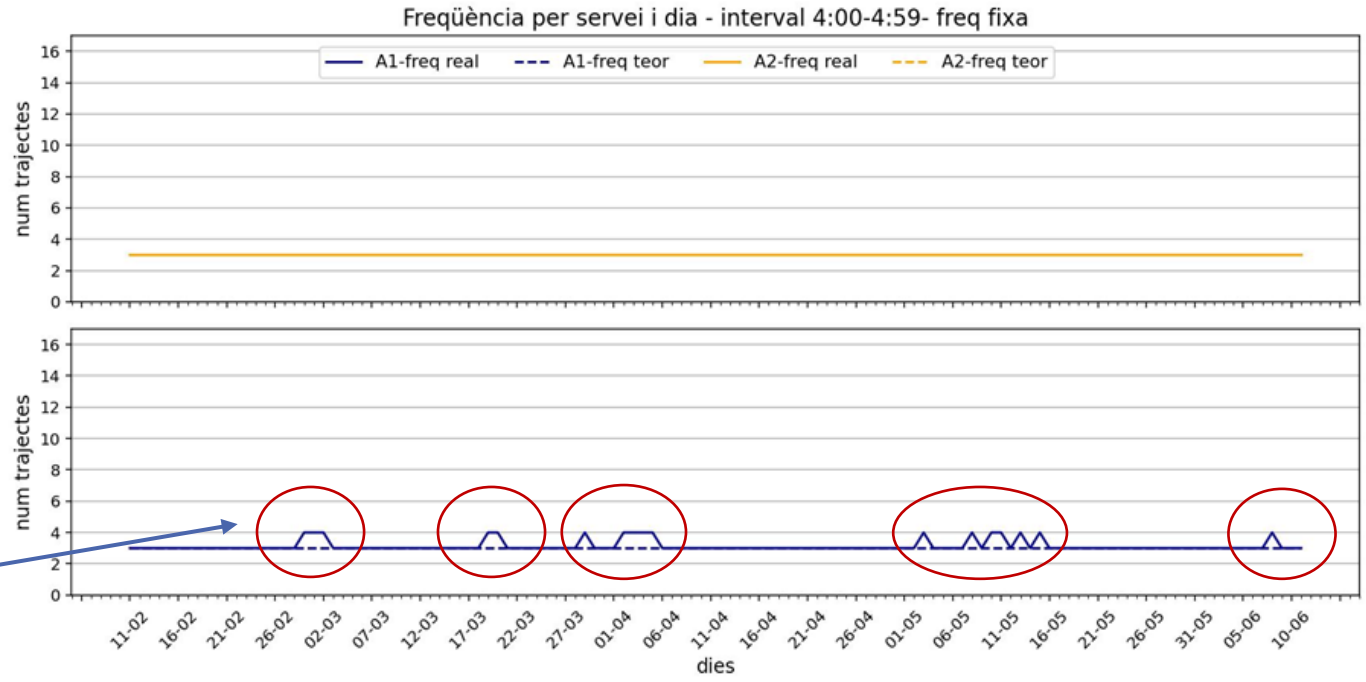
Resultats

Nombre mínim de vehicles per cobrir la demanda

Període correspon a les dues temporades **canvis a la freqüència de pas**

Freqüència mínima per cobrir la demanda

Demanda superior a l'oferta

Conclusions

Model combinat
predicció de la demanda i optimització de la flota d'autobusos

- Anàlisi de dades històriques → patrons de comportament → **ús i necessitats actuals**
  - ✓ Variables significatives: **autocorrelació de dades d'ús, vols previstos, esdeveniments i aforament, estacionalitat**
- Avaluació models de predicció de la demanda→ **algoritmes lineals, arbres de decisions, xarxes neuronals**
  - ✓ Model de predicció de la demanda: Gradient Boosting Regresor, **molt bona predicció a 2 dies vista, bona predicció a 2 i 4 setmanes vista**
- Model d'optimització de la **flota d'autobusos**
  - ✓ Permet identificar el **nombre mínim de vehicles per cobrir la demanda** alhora que identifica potencials ajustaments en **la freqüència actual** vs **freqüència mínima necessària** per cobrir la demanda

CIDAI Centre of Innovation for Data tech and Artificial Intelligence

Javier Fernández Andrés

Especialista de Dades i Machine Learning

AMB Informació i Serveis

Julià Vicens

Cap de Ciències Socials Computacionals

Eurecat

CIDAI Centre of Innovation for Data tech and Artificial Intelligence

Del pilot a l'escalat: optimitzant la xarxa de busos metropolitans

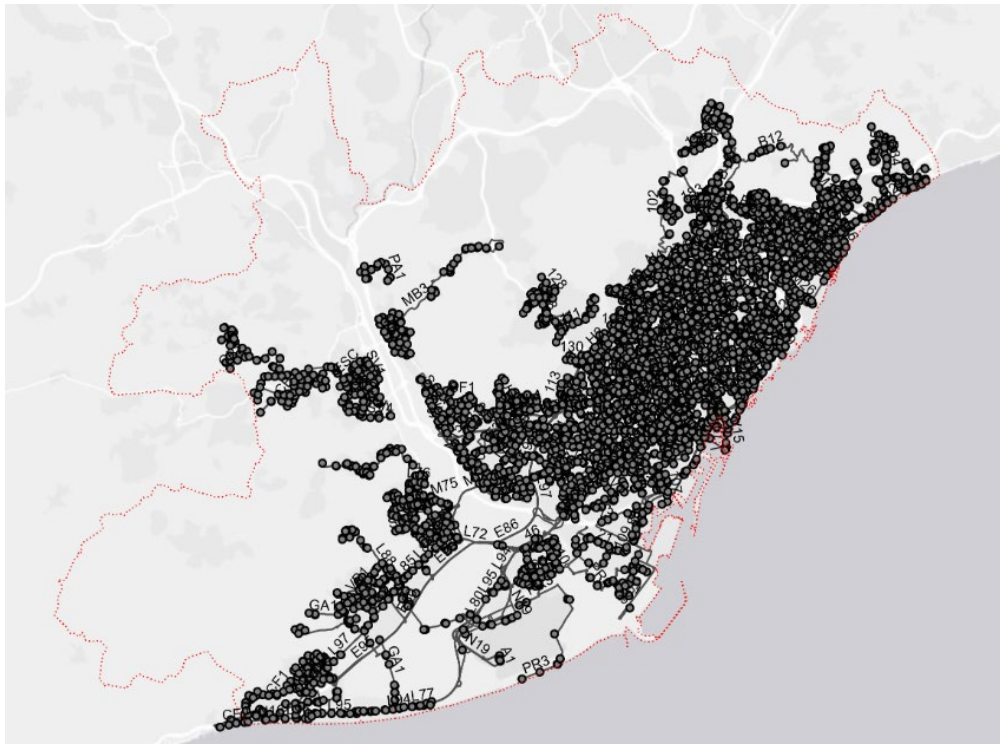
MINISTERIO DE CIENCIA, INNOVACIÓN Y UNIVERSIDADES · Cofinanciado por la Unión Europea · AGENCIA ESTATAL DE INVESTIGACIÓN

Convocatòria de l'any 2023 de Projectes de Col·laboració Públic-Privada del Pla Estatal d'Investigació Científica, Tècnica i d'Innovació 2021-2023

AI 4BUS

col·laboren: AMB INFORMACIÓ · eurecat Centre Tecnològic de Catalunya

- Donar **continuïtat al pilot** de l'Aerobús **replicant-lo i escalant-lo** a la **xarxa d'Autobús de l'AMB**
- Xarxa amb cobertura sobre 36 municipis de **l'àrea metropolitana de Barcelona**
- Convivència de **múltiples nivells de demanda** segons l'àmbit geogràfic, el tipus de línia i la franja horària
- **Elevada complexitat operativa** donada l'heterogeneïtat de serveis i el gran volum d'usuaris
- Generació d'un **volum massiu i ric de dades** que obre l'oportunitat a l'entrenament de models IA

CIDAI Centre of Innovation for Data tech and Artificial Intelligence

Per què començar amb una línia llançadora?

	Línia llançadora	Línia regular convencional
Objectiu del servei	Connexió ràpida entre punts estratègics	Cobertura territorial
Ruta i parades	Recorregut directe amb molt poques parades, orientat a la velocitat comercial	Recorregut llarg amb múltiples parades, orientat a la cobertura territorial, que interacciona amb altres línies i serveis de mobilitat
Perfil d'usuari	Usuaris no recurrents (turistes i professionals que viatgen en avió)	Usuaris recurrents amb diversitat de perfils (residents, estudiants, treballadors...) i no recurrents en determinades línies (turistes, visites mèdiques, oci...)
Freqüència i horaris	Alta freqüència i horaris adaptats a la programació de vols	Freqüència variable segons la franja horària i el dia
Perfil de demanda	Distribució bastant uniforme al llarg de tot el dia	Variabilitat en funció de la línia (concentració en hores punta)
Predictibilitat de la demanda	Menor complexitat de variables que afecten a la demanda: • Vols • Grans esdeveniments (fires i festivals) • Mes (temporada alta vs. baixa de turisme) • Dia de la setmana (laborable vs. cap de setmana)	Major complexitat de variables que afectes a la demanda: • Context demogràfic i socioeconòmic • Equipaments sanitaris, educatius, culturals, esportius... • Intermodalitat amb altres serveis (metro, tren...) • Meteorologia (dies de pluja) • Alteracions (obres, festes, esdeveniments...) • Dia de la setmana (laborable vs. cap de setmana) • Petits i grans esdeveniments
Flexibilitat operativa	Més fàcilment ajustable a la programació de vols sense afectació a altres línies	Adaptació més complexa a la diversitat de casuístiques amb afectació sobre altres línies i un gran volum d'usuaris

La **major simplicitat operativa** de les **línies llançadora** (recorregut simple, demanda previsible i usuaris segmentats) ha permès **validar la tecnologia** abans de traslladar-la a un entorn molt més complex com és el de les **línies convencionals**, amb **major variabilitat de dades**.

CIDAI Centre of Innovation for Data tech and Artificial Intelligence

De quines dades disposem?

	Línies regulars convencionals	Bus a la demanda	Alteracions del servei
Dades internes	• Topologia de la xarxa: línies i parades • Característiques de la flota: capacitat • Expedicions: programades i ofertes • Temps real de pas per parada • Demanda: validacions de títols de transport • Ocupació: càmeres/sensors d'entrada i sortida • Matrius Origen-Destí: estudis puntuals	• Topologia de la xarxa: línies i parades • Rutes realitzades • Ocupació: pujades i baixades de passatgers • Registre de reserves • Oferta de seients	• Alteracions programades
Dades externes	• Esdeveniments • Vols • Meteorologia		• Esdeveniments • Obres municipals • Calendari de festius municipals

AI 4BUS

Projecte **BusCA**
(Bus Control d'Alteracions)
(PAI CIDAI 2025)

Aquest **mapa de dades** ens permet identificar quines fonts poden alimentar els **models predictius d'IA** en funció del tipus de servei per després analitzar quines tenen un **major impacte sobre la demanda**.

CIDAI Centre of Innovation for Data tech and Artificial Intelligence

Què ens proposem amb aquest projecte?

Propòsit

Desenvolupar una **eina basada en IA escalable i auto-explicable** per a la **predicció de de la demanda** en les línies d'autobusos de l'AMB i un model d'**optimització de la flota** que maximitzi la seva eficiència, s'ajusti a la demanda i minimitzi els temps d'espera.

Objectius específics

1. **Optimització del transport públic**: planificació de serveis adaptada a la demanda real i major capacitat de resposta. en diferents horitzons temporals.
2. **Millora de l'eficiència operativa**: millor gestió de recursos, assignant-
2. los on són més necessaris.ctius amb **variables contextuals i exògenes** que tenen impacte sobre el servei.
3. **Millor qualitat del servei**: millora de l'experiència d'usuari amb un
3. menor temps d'espera i una major comoditat a bord.ti ajustar **la flota d'autobusos i la freqüència de pas** a la demanda real i minimitzar els
4. **Suport a la presa de decisions**: dades precises i actualitzades per ajudar a dissenyar polítiques de mobilitat més efectives.
4. Aplicar **tècniques d'explicabilitat** als models predictius per evitar el
5. **Menor impacte ambiental**: foment de l'ús del transport públic i optimització de recursos.

5. Desplegar un **entorn de demostració** que serveixi per validar els models i les activitats desenvolupades en un **entorn amb dades reals**.

CIDAI Centre of Innovation for Data tech and Artificial Intelligence

Aquest projecte representa l'evolució d'una prova pilot en **dues línies de bus (AeroBus)** cap a l'aplicació a la **xarxa de bus metropolità** en diversos municipis, on despleguem **intel·ligència artificial** per **preveure, optimitzar i explicar** els diferent indicadors de transport públic a l'àrea metropolitana.

Línies AeroBus

Línies de la concessió entre Sant Boi de Llobregat, Barcelona i altres municipis del Baix Llobregat i el Barcelonès com Sant Joan Despí, Cornellà de Llobregat y Sant Feliu de Llobregat (operada per Monbus i Julià des del 2022)

CIDAI Centre of Innovation for Data tech and Artificial Intelligence

Aquest projecte representa l'evolució d'una prova pilot en **dues línies de bus (AeroBus)** cap a l'aplicació a la **xarxa de bus metropolità** en diversos municipis, on despleguem **intel·ligència artificial** per **preveure, optimitzar i explicar** els diferent indicadors de transport públic a l'àrea metropolitana.

	Sant Boi de Llobregat	Baix Llobregat Sud	L'Hospitalet de Llobregat
Línies	16	33	14
Dates dades analitzades	Gener 2023-Desembre 2024	Gener 2023-Desembre 2024	Abril 2024-Desembre 2024
Expedicions	1,069,373	1,430,145	331,402
Pujades registrades (mitjana diaria)	29,716	19,248	16,493
Parades uniques / copartides	617 / 219	952 / 567	429 / 173
Parades registrades	30,112,648	52,334,540	9,523,552
Dades vàlides ocupació	79%	46%	40%

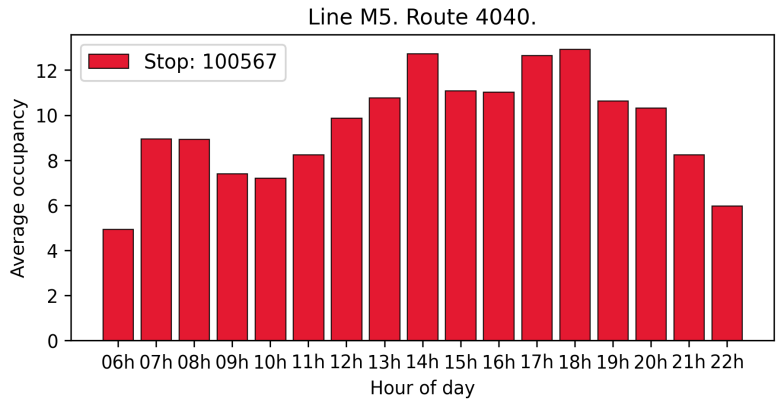

Línies de la concessió entre Sant Boi de Llobregat, Barcelona i altres municipis del Baix Llobregat i el Barcelonès com Sant Joan Despí, Cornellà de Llobregat y Sant Feliu de Llobregat (operada per Monbus i Julià des del 2022)

CIDAI Centre of Innovation for Data tech and Artificial Intelligence

2 Model de la **predicció d'ocupació** i fluxes d'entrada

Dades

- Dades capturades per sensors de pujada/baixada als autobusos per parada.
- Dades d'entrada (i.e, validacions – a l'espera de tenir aquesta informació de la T-Mobilitat)
- Dades contextuals

Ocupació mitjana (entre setmana) (Línea M5 / Ruta: 4040 / Parada: 100567 - Av. Generalitat - Roca, Viladecans)

Models de IA

El Temporal Fusion Transformer (TFT) és un model d'intel·ligència artificial dissenyat per fer prediccions sobre dades temporals

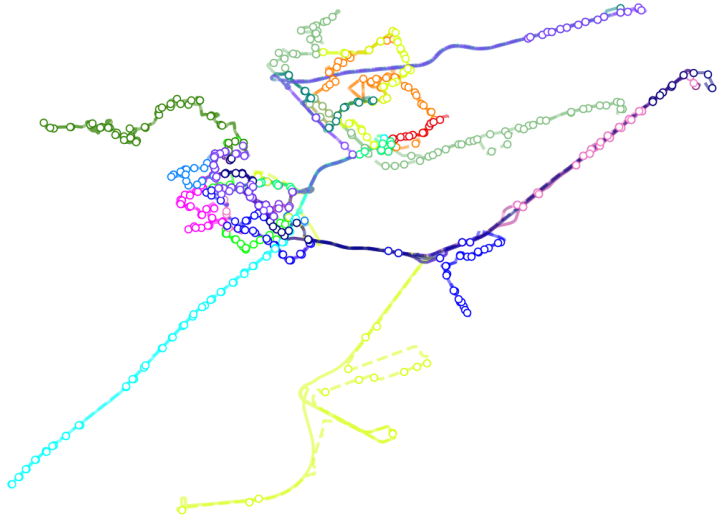
- **Alta precisió en prediccions temporals:** mòdul d'atenció temporal (self-attention) que permet capturar patrons temporals complexos
- **Integració de dades contextuals:** pot incorporar variables com la meteorologia, dies festius, esdeveniments o incidències al servei, millorant així la qualitat de la predicció.
- **Selecció automàtica de les variables més rellevants:** identifica quins factors influeixen realment en la demanda
- **Captura de dependències a curt i llarg termini:** és capaç d'aprendre tant patrons diaris com setmanals o estacionals (per exemple, l'augment d'usuaris al setembre o a primera hora del matí).
- **Interpretabilitat:** tot i ser un model complex, permet analitzar la importància de les variables i entendre el "per què" d'una predicció (amb mòduls d'explicabilitat).
- **Predicció multi-horitzó:** pot fer prediccions simultànies per diferents línies, parades i horaris, adaptant-se a xarxes de transport de gran escala.

CIDAI Centre of Innovation for Data tech and Artificial Intelligence

2 Model de la predicció d'ocupació i **fluxes d'entrada**

Dades

- Dades capturades per sensors de pujada/baixada als autobusos per parada.
- Dades d'entrada (i.e, validacions – a l'espera de tenir aquesta informació de la T-Mobilitat)
- Dades contextuals

Graf línies i parades

Models de IA

Xarxes Neuronals de Grafs (GNNs) són models d'intel·ligència artificial dissenyats per entendre relacions i connexions entre elements.

- **Captura de relacions espacials:** entenen la dinàmica entre parades, línies i municipis, no només el que passa en una parada aïllada.
- **Millor modelatge de xarxes complexes:** adaptades a sistemes com el transport públic, on tot està interconnectat i els canvis en un punt afecten molts altres.
- **Millora de la precisió en prediccions de fluxos:** ajuda a predir amb més exactitud on pujaran i baixaran els passatgers.
- **Complement ideal dels models temporals (com el TFT):** Mentre el TFT entén el quan, les GNNs entenen el com i on, aportant una visió molt més completa.

CIDAI Centre of Innovation for Data tech and Artificial Intelligence

3 Algoritme d'optimització de la freqüència de pas i parada (bus a demanda)

A. Generació de Matrius Origen-Destí (OD)

- Trip-Chaining: assumpcions sobre patrons de mobilitat (p.e., tornada al punt d'origen, no combinació modal...)
- Models probabilístics: distribució Poisson i enquestes de mobilitat amb matrius OD
- Deep Learning: xarxes neuronals entrenades amb dades d'entrada i context

Validació: es realitzarà a les línies amb sensors de comptatge de persones o amb un estudi de camp específic.

B. Optimització de la freqüència de pas

Funció objectiu basada en demanda estimada (matrius O/D), reducció del temps d'espera, nivells d'ocupació, etc.

Tècniques d'optimització a explorar: MIQP (formulació alternativa), algorismes genètics, simulated annealing, etc. És necessari modelar, per exemple, cost operatiu (lineal), temps de viatge (potser quadràtic) i la ocupació (pot ser quadràtica)

C. Optimització de parades al bus a demanda

Actualment tenim accés a les dades de la concessió de Cervelló

Dades

- Dades de la ubicació dels vehicles i del pas per parada
- Dades d'entrada (i.e, validacions – a l'espera de tenir aquesta informació de la T-Mobilitat)
- Dades de matrius O/D
- Dades de sol·licituds del bus a demanda

CIDAI Centre of Innovation for Data tech and Artificial Intelligence

Cap una eina de gestió intel·ligent

- Estem només a l'inici del camí: comencem a **desenvolupar els primers models per predir l'ocupació**.
- Les eines que estem construint no només **preveuen i optimitzen**, sinó que també **expliquen** els factors que afecten la mobilitat: climatologia, esdeveniments, patrons d'ús...
- L'objectiu final és oferir **eines útils i interpretables** perquè els operadors puguin **integrar els models en la seva operativa** diària, facilitant una gestió més eficient, informada i adaptativa del transport públic.

CIDAI Centre of Innovation for Data tech and Artificial Intelligence

Presentació de Projecte d'Impacte

"Aplicació de la IA en serveis de mobilitat amb l'AMB"

AMB Àrea Metropolitana de Barcelona

Socis promotors CIDAI

Generalitat de Catalunya · Ajuntament de Barcelona · BSC Barcelona Supercomputing Center Centro Nacional de Supercomputación · CVC Computer Vision Center · eurecat Centre Tecnològic de Catalunya · i2cat · HUAWEI · Microsoft · UPC Universitat Politècnica de Catalunya BarcelonaTech · IDEAI

Entitats membres CIDAI

3cat · ATM Àrea de Barcelona Autoritat del Transport Metropolità · CETAQUA Centro Tecnológico del Agua · AMB INFORMACIÓ · Caixa Enginyers Banca Cooperativa · CRUÏLLA